

**NEVIDITELNÝ
MUŽ ZE
SALEMU**

**CHRISTOFFER
CARLSSON**

panteon

**NEVIDITELNÝ
MUŽ ZE
SALEMU**

**NEVIDITELNÝ
MUŽ ZE
SALEMU
CHRISTOFFER
CARLSSON**

panteon

Ze švédského originálu
Den osynlige mannen från Salem
Piratförlaget, Stockholm 2013

Copyright © Christoffer Carlsson 2013
Published by arrangement with Pontas Agency, Spain
Copyright © 2014 by Panteon
Cover © 2014 by Emil Křížka
Translation © Hana Švolbová 2014

Panteon, Staroměstské náměstí 89, 293 01 Mladá Boleslav
www.knihypanteon.cz | www.facebook.com/knihypanteon

Přeložila: Hana Švolbová

Návrh obálky: Emil Křížka

Sazba: DTP Panteon

Tisk a vazba: CPI Moravia Books, Pohořelice

Printed in Czechia

ISBN 978-80-87697-34-4

Pro Karla, Martina & Tobiase

*Strange highs and strange lows,
Strangelove,
That's how my love goes*

DEPECHE MODE

Procházím kolem tvých dveří, stejně jako jsem to dělával kdysi. Ale ty dveře nejsou tvoje, ne, ty tu nejsi. Nebyl jsi tu dlouho. Vím to, protože tě sleduju. Jsem tu jenom já. A vlastně tu nejsem ani já. Neznáš mě. Nikdo mě nezná, už ne. Nikdo neví, kdo jsem.

Cítíš, že je něco špatně, že se něco stane. Vzpomínáš si na to, o čem vypráví tento text, ale rozhodl ses to vytěsnit. Nebo ne? Vím to, protože jsem úplně stejný jako ty. Při těch několika příležitostech, kdy na sebe minulost upozorní během běžných dní, ji poznáváš. Poznáváš ji, ale nejsi si jistý, co byla pravda a co ne, protože časem se všechno zamlžilo.

Tohle píšu, abych ti vypověděl, že všechno, co si myslíš, je pravda, a vůbec to není tak, jak věříš. Tohle dělám, abych vypověděl úplně všechno.

I

ŠVÉDSKO MUSÍ ZEMŘÍT. Tato slova se skví na zdi podchodu vyvedená černými silnými verzálkami a z nějakého obchodu poblíž se ozývá hudba, někdo zpívá *don't make me bring you back to the start*. Za tunelem září teplé bílé sluneční paprsky, ale tady uvnitř je chladno, ticho. Kolem proběhne žena se sluchátky v uších a s culíkem. Sleduju ji, dokud nezmizí.

Odněkud přiběhne dítě s balónkem. Ten se prudce, trhaně třepetá na šňůrce. Pak narazí do něčeho ostrého u stropu tunelu a praskne. Chlapeček vypadá vyděšeně a rozpláče se, možná z té hlasité rány, ale nejspíš ne. Rozhlíží se, někoho hledá, ale tady nikdo není.

Jsem v Salemu, na návštěvě poprvé po dlouhé době. Je konec léta. Zvednu se z lavičky v podchodu a projdu kolem toho dítěte, vyjdu ze tmy do sluneční záře.

II

Když se probudím, je tma a já vím, že se něco stalo. V koutku oka se něco zaleskne. Přes ulici osvítlí fasádu domu silné modré blikající světlo. Vstanu z postele a dojdu ke dřezu, vypiju sklenici vody a do úst vložím tabletku oxazepamu. Zdálo se mi o Viktorovi a o Sam.

S prázdnou sklenicí v ruce dojdu k balkónu a otevřu dveře. Vítr je teplý, ale vlhký, zachvěju se a podívám se na svět, který čeká dole. Před vchodem parkují v půlkruhu sanitka a dva policejní vozy. Mezi dvěma lampami někdo natahuje modrobílou policejní pásku. Slyším tlumené hlasy, praskání policejní vysílačky a sleduju němé blikání policejních majáčků. A za tím vším: šum miliónu lidí, zvuk velkého města při náhodné chvíli odpočinku.

Vejdu opět dovnitř a obleču si džíny, zapnu košili a prohrábnu si vlasy. Na schodišti: někde za zdí vrčí ventilátor, jemně šustí oblečení, nějaký hlas tiše mručí. Někdo spustí starý výtah a ten se dá do pohybu s mechanickým praskotem, výtahová šachta se rozvibruje.

„Mohl by někdo zastavit ten zatracenej výtah?“ zasykne někdo.

Výtah tlumí zvuk mých kroků, když scházím po spirálovitém schodišti, které se vine kolem šachty. Zastavím se ve druhém patře a poslouchám. Pode mnou, v prvním patře, se něco stalo. Není to poprvé.

Před několika lety koupila ten velký byt nějaká nezisková organizace díky daru někoho, kdo měl peněz víc, než potřeboval. Organizace z bytu udělala ubytovnu pro lidi stojící na

okraji společnosti a pojmenovala ji Chapmansgården. Návštěvy tam mají minimálně jednou do týdne, nejčastěji od unavených úředníků ze sociální péče, ale ne zřídka se jedná o policisty. Ubytovnu vede jedna bývalá sociální pracovnice, Matilda nebo Martina, to jméno si nepamatuju. Je stará, ale vzbuzuje víc respektu než většina policistů.

Když se nahnu přes zábradlí, spatřím, že jsou těžké dveře od ubytovny otevřené. Uvnitř se svítí. Podrážděný mužský hlas je uklidňován nějakým měkčím, ženským. Výtah mne mine na své cestě dolů a já ho následuju, sejdu do prvního patra skrytého za tělem výťahu. Dva policisté, kteří tam stojí, strnou, jakmile mě zahlédnou. Jsou mladí, mnohem mladší než já. Výtah se zastaví v přízemí a najednou se rozhostí ohromné ticho.

„Dávej pozor, kam šlapeš,“ upozorňuje žena.

„Natáhni pásku,“ řekne muž a podá jí modrobílou roli. Žena na něj zůstane zírat.

„Natáhni ji ty a já se postarám o něj.“

Sundala si čepici a drží ji v ruce, vlasy má pevně stažené do ohonu, takže její tvář vypadá napjatě. Muž má hranatou bradu a hodné oči, ale já mám pocit, že jsou oba poměrně nervózní, protože se pořád dívají na hodinky. Na výložkách uniforem jsou osamocené zlaté hvězdy, žádné proužky. Jsou to pochůzkáři.

Muž vyrazí s páskou v ruce ke schodům. Snažím se usmívat.

„No, něco se tady stalo,“ řekne žena. „Byla bych ráda, kdybyste zůstal v domě.“

„Já nechci jít ven.“

„A co děláte tady dole?“

Podívám se do okna na schodišti, které je velké a ukazuje domy na protější straně ulice. Pořád je ozařuje modré světlo.

„Vzbudil jsem se.“

„Probudilo vás to světlo?“

Přikývnu, nejsem si jistý, co si myslí. Vypadá překvapeně.

Ucítím štiplavý zápach a teprve teď si všimnu, jak jebledá, že má zarudlé oči. Před chvílí zvracela.

Pozvolna, téměř nepostřehnutelně, nakloní hlavu a nakrčí čelo.

„Nepotkali jsme se už někdy?“

„Nemyslím.“

„Vážně?“

„Jsem policista,“ zkusím to, „ale ne... ne, nemyslím, že bysme se někdy potkali.“

Dlouho se na mě dívá, pak vytáhne z náprsní kapsy blok a něco nalistuje, cvakne propiskou, udělá si poznámku. Za mými zády její kolega nemotorně šustí páskou takovým způsobem, že mě to vytáčí. Pozoruju dveře za tou ženou. Nevykazují žádné známky páčení.

„Vůbec jsem nebyla informována, že tady bydlí policista. Jak se jmenujete?“

„Leo,“ řeknu. „Leo Junker. Co se stalo?“

„Z jakého jste oddělení, Leo?“ pokračuje tónem, který prozrazuje, že zdaleka není přesvědčená, že mluvím pravdu.

„VV.“

„VV?“

„Vnitřní vyše...“

„Vím, co to znamená. Můžete mi ukázat průkaz?“

„Mám ho v bundě, nahoře v bytě,“ vysvětlím a její pohled klouže za mé rameno, jako by hledala oční kontakt s kolegou.

„Víte, kdo to je?“ zkusím to. „Ta mrtvá.“

„Já...“ začne. „Vy tedy víte, co se stalo?“

Nejsem zrovna dobrý pozorovatel, ale muži ubytovnu navštěvují zřídka. Ti se uchylují na jiná místa. Oproti tomu ženy nemají moc ubytoven na výběr, protože většina zařízení tohoto typu odmítá buď drogově závislé, nebo ty, které se prodávají. Ženám je dovoleno něco z toho, ale ne obojí. Problém je, že

většina z nich provozuje právě obojí. Chapmansgården je výjimka a z toho důvodu mnoho žen zamíří sem. V zařízení existuje jenom jedno pravidlo, aby vás přijali: člověk u sebe nesmí mít zbraň. To je sympatický postoj.

Takže jde pravděpodobně o ženu a soudě dle toho pozdvižení už není naživu.

„Smím...?“ řeknu a vykročím k ní.

„Čekáme na techniky,“ zaslechnu za sebou hlas jejího kolegy.

„Martina je uvnitř?“

„Kdo?“ překvapeně se zeptá ta žena a podívá se do svého bloku.

„Ta, co to tu vede,“ odpovím. „Jsme přátelé.“

Tváří se skepticky.

„Myslíte Matildu?“

„Jo. Přesně.“

Vyklouznu z bot, zvednu je a projdu kolem ní dovnitř do ubytovny.

„Haló,“ vyhrkne přísně a tvrdě mě chytne za ruku. „Vy zůstanete tady.“

„Chci se jenom podívat, jak je na tom moje kamarádka,“ opáčím.

„Vždyť ani nevíte, jak se jmenuje.“

„Vím, jak se pohybovat na místě činu. Jen se chci přesvědčit, že je Matilda v pořádku.“

„To nemá cenu. Vy dovnitř nepůjdete.“

„Dvě minutky.“

Policistka na mě chvíli zírá, pak stisk povolí a znovu pohledne na hodinky. Dole někdo buší na dveře, tvrdě a intenzivně. Ona hledá kolegu, který se pohyboval po schodech a už není v dohledu.

„Počkejte tady,“ nakáže mi a já přikývnu a usmívám se, snažím se vypadat upřímně.

V Chapmansgårdenu působí svět děsivě tiše. Strop visí nízko nad mou hlavou, podlahu kryjí ošklivé poškrábané parkety. Ubytovna sestává z velké haly, jídelny s kuchyňkou, toalety a sprchy, je tu kancelář a úplně vzadu ložnice, předpokládám. Zápach připomíná ten, co se line z šatníků starých pánů. Před dveřmi stojí velký košík a u něj rukou psaná cedulka. *Těplé obléčení*. Pod mikinou vykukuje pár rukavic. Vytáhnu je.

Kousek napravo od velké haly je čistá, uklizená kuchyňka s čtvercovým stolem a dvěma dřevěnými židlemi. U stolu sedí Matilda, to postarší ptáče s ostrým profilem a kudrnatými prošedivělými vlasy, a naproti ní muž v policejní uniformě. Vypadá to, že Matilda tichým klidným hlasem odpovídá na otázky. Vzhlednou, když projdu kolem, a já na Matildu pokývnu.

„Vy jste z kriminálky?“ zeptá se policista.

„Samozřejmě.“

Mrkne na rukavice, které držím, a já skloním pohled k zemi, kde jsou jasně patrné otisky bot. Žádné těžké boty, spíš nějaká sportovní obuv. Přiložím k otisku vlastní botu a zjistím, že mám stejně velkou nohu jako ten, kdo tu právě byl.

„Kde jsou ostatní ženy?“

„Byla tu jenom ona,“ řekne Matilda.

„Znáš ji?“

„Byla tu několikrát v létě. Myslím, že se jmenuje Rebecca.“

„Psáno s ck?“

„Nevím, ale myslím, že s cc.“

„A příjmení?“

Zavrtí hlavou.

„Jak říkám, ani nevím, jak se píše to křestní.“

Pokračuju přes halu do ložnice. Zdi jsou vybledlé, zdobené obrazy. Jedno okno je pootevřené, dovoluje srpnové noci vkrást se dovnitř a místnost nepřírozně ochlazovat. V ložnici stojí

podél zdi osm postelí. Příkrývky postrádají jednotnost, některé jsou květované jako zdi v bytě ze sedmdesátých let, jiné jsou jednobarevné v silných odstínech modré, zelené nebo oranžové, na dalších jsou ošklivé, nicneřikající vzory. Každá postel je označena číslicí, ledabyle napsanou na dřevě. Na posteli číslo sedm, předposlední v řadě, leží zády ke mně na boku tělo oblečené do světlých džín a pleteného svetru. Zahlédnu neučesané tmavé vlasy. Odložím boty na jednu z postelí a natáhnu si rukavice.

Lidé se střílejí, bodají, bijí, kopají, řežou, topí, škrtní, dusí a přejíždějí. Výsledky se pohybují od toho, být efektivní jako při chirurgickém zákroku, až po to, počínat si jako při středověké popravě. V tomto případě život vyhasl čistě, téměř nepostřehnutelně.

Nebýt té malé hnědočervené květiny zdobící její spánek, mohla by spát. Je mladá, mezi dvaceti a pětadvaceti, mohla by být i o pět let starší, ale těžký život se v lidské tváři podepíše. Skloním se nad ní, abych se na ránu lépe podíval. Je o něco větší než hrot tužky. Na čele jí uvízly dva pramínky krve a černý prach ze zbraně. Někdo jí stál za zády s pistolí malé ráže.

Prohlédnu jí kapsy. Vypadá to, že jsou prázdné. Oblečení působí nedotčeně, pod svetrem vykukuje kousek košilky, ale nic nenasvědčuje tomu, že by ji někdo šacoval, že by někdo něco hledal. Oparně na tělo položím ruce a prohmatám boky, ramena a záda v naději, že najdu něco, co tam nepatří. Když vyhrnu rukávy pleteného svetru, spatřím na pažích výsledky používání stříkaček, ale ranky vypadají čistěji, než to bývá obvyklé, jako by trénovala co nejpřesněji vpichy.

Zaslechnu za sebou Matildiny kroky. Zastaví se ve dveřích, jako by se bála vejít dál.

„To okno,“ řeknu. „Je otevřené pořád?“

„Ne. Míváme ho zavřené. Zavřené bylo, i když jsem přišla.“

„Prodávala?“

„Myslím, že jo. Přišla sem před pár hodinami a tvrdila, že se potřebuje někde vyspat. Většina žen nepřichází dřív než za nějakou chvíli.“

„Měla s sebou něco? Oblečení, tašku?“

„Nic kromě toho, co má na sobě.“

„To jsou její vlastní šaty?“

„Řekla bych, že jo,“ zahuhňá. „Od nás každopádně nejsou.“

„Měla boty?“

„U postele.“

Černé conversky s bílými tkaničkami, které jsou na ty boty až příliš široké. Koupila je později a vyměnila za originální. Jsou nejednotné a potrhané. Schovávala v nich prášky. Zvednu jednu z bot a prohlédnu si podrážku, obyčejnou, tmavošedou. Pak botu zase položím. Vytáhnu mobil a namířím ho na její obličej, udělám fotku a na okamžik ve světle malého blesku z fotoaparátu její kůže bolestivě zbledá.

„Jak působila, když večer přišla?“

„Zfetovaně a unaveně, jako všechny, co sem přijdou. Říkala, že měla špatný den a jenom se chce vyspat.“

„Kde jsi byla, když se to stalo?“ ptám se.

„Myla jsem nádobí, stála jsem zády ke dveřím, takže jsem nic neviděla ani neslyšela. Dělá to vždycky v tuhle dobu, je to jediná chvíle, kdy se to dá stihnout.“

„Jak jsi zjistila, že je mrtvá?“

„Šla jsem se podívat, jestli spí. Když jsem přišla blíž, abych zavřela okno, uviděla jsem...“

Větu nedokončí.

Projdu ve velkém oblouku kolem těla k oknu. Je poměrně vysoko, dostat se na chodník ulice Chapmansgatan vyžaduje pořádný skok. Znovu pohlédnu na tělo a ve světle z pouliční lampy se v jedné ruce něco zaleskne, něco jako slabounký řetízek.

„Má něco v ruce,“ povím Matildě, která se tváří nechápavě.

Z haly se ozve hlas, který poznávám. Naposledy se zadívám na tu ženu, vezmu si boty, vyjdu za Matildou z ložnice a setkám se s Gabrielem Birckem. Už jsem ho neviděl dlouho, ale vypadá pořád stejně, opálená tvář a tmavé, krátce střižené vlasy. Birck má takový typ vlasů, který člověka přiměje změnit šampon. Na sobě má nenápadný, černý oblek, jako by ho právě vytáhli z nějaké oslavy.

„Leo,“ vyhrkne překvapeně. „Co ty tu sakra děláš?“

„Já... jsem se probudil.“

„Nejsi mimo službu?“

„Mám volno.“

„Odznak, Leo,“ řekne a stáhne rty do tenké čárky. „Jestli nemáš odznak, musíš odsud odejít.“

„Je v peněžence a tu mám doma.“

„Přines ho.“

„Právě jsem chtěl jít,“ řeknu a zvednu boty.

Birck mě sleduje ocelovým pohledem a neřekne ani slovo. Vrátím rukavice a vyrazím ze dveří, na schody, projdu kolem policistky, která vypadá překvapeně, když ji mímám.

„Jak se sem sakra dostal?“ je to poslední, co z ubytovny zaslechnu.

Místo abych se vrátil do svého bytu, sejdu po schodech a kolem výtahu do přízemí, vyjdu na prázdný tmavý dvorek. Teprve v tu chvíli, kdy pod nohama ucítím chladivou zem, zjistím, že boty pořád držím v ruce. Nazuju si je a zapálím si cigaretu. Nade mnou zdi domů rámují nebe. Chvíli postojím, pokušuju nebo si okusuju nehet na palci. Přeju přes dvorek a odemknu dveře, kterými se opět dostanu do domu, ale do jiné části. Tady je schodiště menší a starší, přívětivější. Projdu dveřmi na ulici Pontonjägatan.

Žijeme v době, kdy se mezi cizími lidmi cítíme nejistě. Ně-

kde poblíž pulzuje zvuk těžké taneční hudby. Předě mnou se rozkládá pontonjarský park, tichý a plný stínů, a někde v dálce zaskřípají brzdy a potom někdo vytočí motor. Na křižovatce stojí muž a žena a hádají se. Poslední, co zahlédnu, než vyrazím, je, že jeden z nich zvedá ruku proti druhému. Myslím na to, jak si navzájem ubližují, myslím na tu mrtvou ženu v posteli číslo sedm, na ten malý předmět, který svírala v ruce, na slova, která jsem zahlédl na zdi tunelu během dne, jak se někdo domnívá, že Švédsko musí zemřít, a napadne mě, že ať už to napsal kdokoliv, tak on nebo ona má možná pravdu.

Odbočím znovu do ulice Chapmansgatan a zapálím si další cigaretu, potřebuju nějak zaměstnat ruce. Némé modré světlo ozařuje zdi a mizí, znovu a znovu. Kolem domu se teď pohybuje ještě víc policistů v uniformách, uzavírají části ulice, odklánějí dopravu a pěší blížící se po chodnících. Mávají, vehementně a podrážděně. Asfalt ozaří silné bílé pátrací světlo z velkých reflektorů. Z jednoho auta vykládají velký stan, pro případ, že by začalo pršet.

Otevřená okna Chapmansgårdenu lehce bouchají ve větru. Vidím, jak se uvnitř míhají hlavy – Gabriel Birck, jeden kriminální technik a Matilda. Pod oknem čeká chodník a já bych si ho rád prohlédl zblízka, ale všechn ten povyk před domem ho přede mnou skrývá.

Místo toho se podívám na mobil. Před půl hodinou začal nový den. Zaslechnu hluk z baru s otevřenými okny, hudbu, někoho, jak zpívá *every time I see your face I get all choked up inside* a já típnu cigaretu, k Chapmansgatanu se otočím zády.

Úzký kousek bledého asfaltu spojuje dvě z větších ulic na Kungsholmenu. Nevím, jak se jmenuje, ale je tak krátký, že se dá míčem kopnout z jednoho konce na druhý. Jeden z domů

vměstnaných do tohoto místa má červené dveře. Na nich je jenom jediné slovo – BAR – vyvedené světle žlutou barvou. Otevřu dveře a spatřím blondátou rozčuchanou hlavu spočívající na barovém pultu. Jakmile se za mnou dveře zavřou, hlava se pomalu zvedne, vlnité vlasy se rozdělí na pěšinku, a Anna vzhledne přivřenýma očima.

„No konečně,“ zamumlá a prohrábne si vlasy rukou. „Host je tady.“

„Jsi opilá?“

„Znuděná.“

„Nějaká reklama na dveřích by sem nalákala víc lidí.“

„Petter žádnou reklamu nechce. Chce se toho místa jenom zbavit.“

BAR patří chlapíkovi kolem třicítky bez jakéhokoli zájmu. Jeho otec lokál koupil na počátku osmdesátých let, udělal z něj bar a vlastnil ho až do smrti. Potom BAR odkázal Petterovi, který jej na otcovo přání nesměl prodat dřív než za pět let. To bylo před čtyřmi a půl lety, takže pokud nenastane konec světa, stráví Anna za pultem ještě šest měsíců.

BAR je takové místo, které najdete, jenom když ho hledáte. Všechno tu je ze dřeva: barový pult, podlaha, strop, prázdné stoly a židle, sporadicky rozmístěné. Osvětlení je žlutavé, teplé, Annina pleť v něm vypadá opálenější. Anna opatrně ohne roh stránky v tlusté knize a zavře ji, ze skříňky vyndá láhev absintu, postaví na pult skleničku a nalije množství, které podle mého názoru měly být dva centilitry, ale je to podstatně víc. Prodej absintu je nezákonný, ale mnoho věcí, které se provozují v barech, má sklon k ilegality.

„Je tu ticho,“ řeknu.

„Mám pustit hudbu? Vypnula jsem ji, rušila mě.“

Nevim, co chci. Radši se posadím na jednu z barových židliček a napiju se. Absint je jediný alkohol, který zvládám. Piju

zřídka, ale když už, dávám přednost jemu. Našel jsem to tu na začátku léta cestou domů, byl jsem sjetý a zastavil se, abych si zapálil. Musel jsem se opřít o zeď, abych stál pokud možno rovně. Všechno se pořád naklánělo doleva, nemohl jsem zafixovat pohled. Když se mi to nakonec povedlo – upřel jsem ho na vínové těžké dveře na protější straně ulice –, spatřil jsem slovo BAR. Byl jsem si poměrně jistý, že to je halucinace, přesto jsem ulici překlopýtal a začal tvrdě bušit na dveře. Po chvilce otevřela Anna. V ruce držela baseballovou pátku.

Nevím, kolik je jí let. Mohlo by jí být dvacet. Její rodiče vlastní nějaký panský statek v Upplandu, severně od Norrtälje. Před patnácti lety rozjel Annin otec v ten pravý čas internetovou firmu a prodal ji těsně před tím, než bublina splaskla. Peníze investoval do nových podniků, které nechal růst. Právě díky takovým manévřům lidé v současnosti bohatnou. Anna se potácí mezi silnou potřebou sebepotvrzení a pocitem velkého opovržení otcem. Studuje psychologii a navíc pracuje jako barmanka v BARU, ale já jsem ji nikdy neviděl číst nic do školy. Jediné, co čte, jsou tlusté knihy s potrhanými obálkami. To je všechno, co o ní vím. Skoro to stačí na přátelství.

Vidím svůj odraz v zrcadle nad barem. Oblečení vypadá, jako bych si ho půjčil. Zhubl jsem. Jsem bledý jako smrt, což značí, že jsem se rozhodl stáhnout do ústraní. Anna se lokty opře o bar a položí hlavu do dlaní, pozoruje mě chladným modrým pohledem.

„Vypadáš sklesle,“ poznamená.

„Máš dobrý oko.“

„Mám pěkně blbý oko. Z tebe to přímo vyzařuje.“

Upiju absintu.

„V našem domě zastřelili nějakou ženskou,“ oznámím a postavím skleničku. „Něco se mi na tom... nezdá.“

Anna povytáhne obočí.

„Ve vašem baráku?“

„V ubytovně v prvním patře. Je mrtvá.“

„Takže ji někdo zabil, jo?“

„Jestli má v tomhle městě někdo sklon k umírání, tak jsou to fetišti a kurvy.“ Podívám se na láhev před sebou. „Ale často se jedná o předávkování nebo sebevraždu. Těch pár, který zabije někdo jinej, jsou skoro vždycky muži. Tohle byla žena. To není obvyklý.“ Poškrábu se na tváři a zaslechnu chrastivý zvuk. Měl bych se oholit. „Vypadalo to... prostě. Diskrétně a čistě. To je ještě míň obvyklý. A to se mi nezdá ze všeho nejvíc.“

Na dvoře našeho domu nějaké děti, myslím, že to jsou sourozenci, často soutěží a běhají tam, z jednoho konce na druhý. Křičí a smějí se, až se zvuky rozléhají mezi zdmi. Nevím, proč si na to vzpomínám právě teď, ale na té představě je něco, jak vypadá a jak zní, co je pro mě důležité, obrázek něčeho, co bylo ztraceno.

„To není tvoje oddělení,“ řekne Anna. „Vyšetřování vražd. Nebo jo?“

Zavrtím hlavou.

„A který oddělení je teda to tvoje?“

„Neříkal jsem to?“

Zasměje se. Má symetrická ústa.

„Tady toho moc nenamluvíš. Ale,“ dodá, „to je v pohodě. Mně to vyhovuje.“

„Pracuju na vnitřním vyšetřování.“

Upiju ze sklenice, uvědomím si, že se mi chce zase kouřit.

„Tý vyšetřuješ ostatní policajty?“

„Jo.“

„Myslela jsem, že týhle pocty se dostává jenom šedesátiletým pánům. Kolik je tobě, třicet?“

„Třicet tři.“

Prohlíží si barový pult, tmavý a čistý, zamračí se, vytáhne hadr a začne ho pucovat ještě víc.

„Není to často,“ vysvětluju. „Že by na vnitřním byli třicátníci. Ale stává se to.“

„Musíš bejt šikovnej policajt,“ poznamená a hadr odloží, opře se o bar.

Anna má na sobě černou košili s vyhrnutými rukávy a knoflíčky zapnutými přes prsa. Na tenkém řetízku na krku visí černý šperk. Zadívám se od šperku na skleničku a osvětlení zabliká. Nejsou tu žádná okna.

„Ne tak docela. Mám jistý nedostatky.“

„To máme všichni,“ opáčí. „Vážně ti je třiatřicet?“

„Jo.“

„Myslela jsem, že jsi mladší.“

„Ty lžeš.“

Směje se.

„Jo. Ber to jako kompliment.“

Znovu se zahlédnu v zrcadle a na chvíli prožívám pocit, že se můj obraz rozpouští, je průhledný. Už jsem v civilu moc dlouho. Vlastně tu vůbec nejsem.

„Proč ses dal k policii?“

„Proč ty jsi barmanka?“

Vypadá to, že o odpovědi přemýšlí. Dumám nad tím tenkým řetízkiem, který jsem zahlédl v ruce té mrtvé, přemýšlím, co to bylo. Amulet, který potřebovala, aby mohla spát? Možná, ale nejspíš ne. Působil dost nastraženě. Vytáhnu mobil, najdu fotku ženina obličeje a zadívám se na ni, jako by měla každou chvíli otevřít oči.

„Řekla bych, že se všichni musí něčemu věnovat, zatímco se pokoušejí dospět k tomu, co vlastně chtějí dělat,“ vysvětlí nakonec.

„Přesně tak.“ Napiju se, podívám se na fotku v mobilu, ukážu ji Anně. „Neznáš ji?“

Anna sleduje obrázek.

„Ne. Neznám.“

„Asi se jmenuje Rebecca.“

„S ck nebo cc?“

„Proč?“

„Jen se ptám.“

„To není jasný, ale právě teď myslím, že s cc.“

Anna zavrtí hlavou.

„Neznám ji.“

„Za pokus to stálo.“

Opustím Annu, jakmile postaví první židli na stůl. Podle tikajících starých nástěnných hodin budou za pár minut tři, ale při pomyslení na to, jak působí všechno ostatní v BARU, nic nenasvědčuje, že to je pravda.

„Můžeš mi zavolat, jasný,“ řekne, když pokládám ruku na kliku. Otočím se.

„Nemám tvoje číslo.“

„Ty už si ho najdeš.“ Zvedne další židli a zvuk dřeva o dřevo je klepavý a tvrdý. „Jinak se určitě zase brzo uvidíme.“

Světlo znovu zabliká a já stisknu kliku, vyjdu z BARU. Hlava se mi lehce, příjemně pohupuje.

Stockholmská noc je tak syrová, jako ještě nebyla. Jestli hodiny za Annou nelhaly, bude ještě několik hodin tma. V koutku oka se něco mihne, nějaký stín, takže ztuhnu a otočím se. Někdo mě sleduje, jsem si tím jistý, ale když pátrám pohledem po ulici, nikdo tam není, jenom semafor, který přeskakuje z červené na zelenou, auto zatáčející o pár křižovatek dál a ruch velkého města, které s tmou roste a polyká osamělce.

Když se vrátím do Chapmansgatanu, před páskami stojí víc aut: další policejní vůz, auta televize TT, Švédské televize a deníku Aftonbladet a stříbrná lesklá dodávka s tónovanými skly

a černým nápisem AUDACIA, A. S. Ulice je uzavřená a podél pásek postávají lidé, z nichž se ve světle reflektorů policejních aut staly černé siluety. Občas bleskne fotoaparát. Někdo u dodávky roztáhne zábranu a blesky naberou na cvakající intenzitě. Zahlédnu nosítka, ruku kolem držadla, ale nic víc.

Žádná modrá světla už neblíkají. Signalizace smrti byla vypnuta a zůstaly pouze blesky fotoaparátů, povzdech těch, kdo stojí podél pásky – možná z rozrušení, ale pravděpodobně ze zoufalství. Zábrana, kterou drží dva uniformovaní policisté, skrývá všechno, na co se přišli podívat. Dva muži z pohřební služby nastoupí do stříbrné dodávky, která pomalu vyrazí mezi páskami pryč.

Vydám se zadní cestou do čísla šest v ulici Chapmansgatan. Když míjím první patro, jsou dveře otevřené a zevnitř slyším hlas Gabriela Bircka. Policejní pásky jsou natažené a zůstanou tu ještě několik dní, možné déle. Já od toho stojím stranou, od všeho, a jdu do svého bytu, lehnu si do postele, jako by to bylo jen pár minut, co jsem se probudil.

Je zvláštní, jak pokojem zavane takový záchvěv těsně před tím, než se rozední.

III

Jaké bylo vyrůstat v Salemu?

Vzpomínám si na tohle: první policista, kterého jsem kdy viděl, se dlouho neholil. Druhý několik dní nespal. Třetí stál na jedné ze salemských křižovatek a řídil dopravu po nějaké nehodě. V koutku úst měl cigaretu. Čtvrtý policista, s nímž jsem se setkal, nevzrušeně a klidně praštil obuškem mého kamaráda mezi nohy, zatímco jeho dva kolegové stejně nevzrušeně postávali vedle a dívali se jinam.

Bylo mi patnáct. Nevěděl jsem, jestli to, co vidím, je dobře, nebo špatně. Jenom to bylo.

Bydlel jsem tam až do dvaceti. V Salemu se domy tyčí k nebi do výše osmi, devíti, deseti pater, ale nikdy se nepřiblíží bohu tak blízko, že by se odvážil vystrčit ruku a dotknout se jich. Lidé v Salemu jsou tak nějak ponechání svému osudu. Rostli jsme rychle, dospívali jsme předčasně, protože to bylo nutné.

Bylo odpoledne a já seběhl po schodech z osmého do sedmého patra, přivolal jsem výtah. Fungoval do a ze sedmého patra, ale nikdy výš. Nikdo netušil proč. Na to si vzpomínám, když pomyslím na Salem, že jsem každé ráno seběhl o patro níž a každé odpoledne jsem musel poslední kousek domů vyjít po schodech. A vzpomínám si, že jsem se nikdy nepozastavil nad tím, proč to tak je, nebo proč vůbec něco je tak, jak je. My jsme nevyrůstali s myšlenkami na zpochybňování stavu věcí. My jsme vyrůstali s vědomím, že nám nikdo nemůže nic dát, pokud nebudeme připravení to přijmout.

V sedmém patře jsem čekal, zatímco výtah rachotil v šachtě.

Bylo mi šestnáct a nikam jsem nemířil, jenom ven. Za jedněmi dveřmi se ozýval těžký tlumený hip hop. Když jsem otevřel dveře výtahu, čpělo to v něm silně po cigaretovém kouři. Venku nad ulicemi leželo nebe nízko, bílé a chladné. Když jsem míjel Dům mládeže, začaly se rozsvěcet pouliční lampy. Padala mlha. Na to si také vzpomínám: jakmile do Salemu dorazila mlha, pohltila úplně všechno. Zahalila nás, obklopila domy a stromy a lidi.

V dálce mezi stromy vykukovala salemská vysoká vodárenská věž podobná houbě. Tmavošedý beton tvořil oproti chladnému nebi černou siluetu. Napadlo mě, jestli jsou pryč zátaras. Před pár dny odtamtud někdo spadl. Nevím, jak se jmenoval, jenom že jsme chodili do stejné školy a povídalo se, že si poslední den na skříňku napsal *Není co ztratit* jako vzkaz. Den po jeho smrti, když všichni odešli domů a chodby se vyprázdnily, jsem prošel všechny skříňky a hledal ten vzkaz, ale bezvýsledně. K tomu hrálo cédéčko z přehrávače, který někdo zapomněl vypnout, než ho zamknul ve skřínce.

Vodárenská věž bylo takové místo, které by podle salemských dospělých mělo být pod neustálým policejním dohledem, kdyby na to byly prostředky. Během dne si tam chodily hrát děti, večer se tu pořádaly párty a vyřizovaly se tu účty. Děti se držely na zemi, což nejčastěji platilo i pro večírky, ale někdy jsme vylezli nahoru. A stávalo se, za nocí, že někdo spadl, často to byla nešťastná náhoda, ale někdy ne, a vodárenská věž je vysoká. Nikdo z těch, kdo spadli, nepřežil.

Jakmile jsem se prodral lesíkem, který věž obklopoval, ocitl jsem se u její paty. Zem pokrýval hrubý štěrk a já hledal stopy toho, kdo tu byl přede mnou, aniž bych nějakou našel. Žádné plechovky, žádné kondomy, nic. Někdo po tom klukovi, co spadl, asi všechno uklidil. Přemýšlel jsem, kam asi mohl dopadnout.

Někde nade mnou to prásklo a koruny stromů zašustily. Koutkem oka jsem zahlédl, jak něco spadlo s žuchnutím na zem. Podíval jsem se k nebi, nejistý tím, co mě může čekat. Když se nic nedělo, přistoupil jsem k tomu, co spadlo. Nějaký pták, černobílý, měl pootevřený zobák, křídla roztažená a neurovnaná. V bílém peří jsem zahlédl tmavé, červené fleky. Jedno oko měl pták prostřelené, místo něj jen oranžovorudou ránu, jako by mu někdo čajovou lžičkou vydloubl kus hlavy. Stál jsem tam a pozoroval toho ptáka, zapálil si cigaretu a stihl několikrát potáhnout, než to v jednom křídle cuklo a jedna noha se zatřepala.

Pustil jsem se do hledání něčeho těžkého, abych ho zabil. Když jsem nic nenašel, pohlédl jsem k okrouhlému vršku věže a pak znovu na ptáka. Už se nehýbal.

Hodil jsem cigaretu na zem, uhasil ji botou a vyrazil k úzkým schodům vedoucím podél věže vzhůru. Schody se pode mnou klepaly, takže jsem se přidržoval zábradlí. Námahou mě rozbolela ruka. V půlce cesty vzhůru se ozvala další rána.

Vodárenská věž má jednu římsu, z níž vede krátký žebřík, po němž se člověk dostane ještě o pár metrů výš, na plošinu úplně pod hříbovitou střechou. Nad sebou jsem slyšel šustění látky o látku. Hlasitě jsem si zapálil další cigaretu. Při zvuku zapalovače šustění ustalo a já přimhouřil oči k nebi, které působilo nepřírozeně světlé a silné.

„Kdo je to?“ zaslechl jsem něčí hlas.

„Nikdo,“ řekl jsem. „To ty střílíš?“

„Proč?“

Hlas zněl ostražitě, ale ne výhružně.

„Jenom se ptám.“

„Pojď nahoru. Plašíš ptáky.“

Pokoušel jsem se ho zahlédnout, jak sedí na plošině, ale nedařilo se mi to. Horní římsa nebyla mřížovaná jako ta spodní, nýbrž z tvrdého dřeva.

„Můžeš mi podržet cígo?“

Vylezl jsem na žebřík a vystrčil cigaretu přes podlahu plošiny. Ucítil jsem ruku, která mi ji vzala. Chytil jsem se trámu, který se tyčil nad žebříkem, a vytáhl se na plošinu. Hlavou mi blesklo, že jestli spadnu, nepřetřiju to.

Římsa byla dostatečně široká, aby se mohl člověk posadit zády k věži a nohy natáhnout k zábradlí podobnému plotu, aniž by byl vidět zespodu. Zábradlí dosahovalo ke stehnům. Tady nahoře víc foukalo a přede mnou se prostíral Salem, těžké domy s malými okénky, nízké vily s lomenými střechami a teplými barvami, sporadická zeleň a tmavošedý těžký beton. Odtud vypadala krajina ještě podivněji, než když stál člověk dole na zemi.

Podíval jsem se na ruku, která svírala cigaretu. Ten člověk ji nedržel jako kuřák, ale nejistě, se třemi prsty na filtru.

„To ty střílíš,“ řekl jsem.

„Proč myslíš?“

Znal jsem ho. Chodil na rönningenské gymnázium, ale do jiné třídy než já. Měl krátké blondaté vlasy a úzký hranatý obličej, byl oblečený v širokých džínách, na nohou červené conversky, a v šedé mikině s nataženou kapucí. Oči byly temně zelené a jasné. V ruce držel těžkou tmavě hnědou vzduchovku a vedle něj ležela otevřená krabička s náboji. Zaklonil hlavu a zavřel oči.

„Co děláš?“

„Přst. Musíš poslouchat.“

„Co?“

„Ptáky.“

„Já nic neslyším.“

„Ty neposloucháš.“

Kouřil jsem a nezaslechl nic jiného než šustění stromů a jak se někdo opřel do klaksonu v autě někde poblíž.

„Jmenuju se John,“ vypravil ze sebe nakonec.

„Leo,“ odpověděl jsem.

„Seď tiše.“

Otevřel oči a pozvedl zbraň, přiložil oko k černému hledí na pušce a já jsem pohledem sledoval hlaveň, snažil se zahlédnout, na co míří. Vypadalo to, že ve stromech kolem nás panuje klid. John se nadechl a zadržel dech a já jsem se instinktivně přitiskl ke zdi. Ránu následovalo další zašustění v nějaké koruně. Neviděl jsem ho, ale nějaký pták spadl na zem.

„Proč je střílíš?“

Odložil zbraň.

„Nevím. Protože můžu? Protože jsem v tom dobřej.“ Podíval se na mou pravou ruku. „Bolí tě to?“

Ze šplhání mě pořádně bolela a já si ji masíroval. Vzpomněl jsem si na Vlada a Freda, dva ze starších kluků ze Salemu. Měli tvrdé pěsti. Mířili vždy na stejné místo, hned vedle nervu, který způsobí, že ruka nejprve znecitliví a pak se rozbolí, když se cit vrátí. Skončili už dávno, ale když jsem ruku napínal, občas se bolest vrátila. Vždycky jsem si na ně vzpomněl.

„Bouchnul jsem se o zábradlí.“

„O zábradlí,“ zopakoval John.

„Jo. Chodíš sem často?“

„Když chci mít klid,“ řekl. „Člověk musí mít kam jít, když nemůže domů.“

„Mám odejít?“

„Tak jsem to nemyslel.“

Dokouřil jsem cigaretu až k filtru a hodil ji přes zábradlí, sledoval ji, dokud nezmizela.

„Jak se jmenuješ dál, Johne?“

„Grimberg.“

John Grimberg měl vedle sebe velkou sportovní tašku, takovou, jakou s sebou vláčeli fotbalisté z Rönninge. Otevřel ji

a uložil do ní vzduchovku, vytáhl látkový balíček a začal ho rozbalovat: láhev vodky zamotaná v tričku. Odšrouboval uzávěr a přihnul si, ani se neušklíbl. Přemýšlel jsem, jak vysoko nad zemí jsme. Pod námi začala Salem pomalu pohlcovat mlha.

„Lidi mi říkají Grim,“ oznámil. „Teda,“ opravil se, „ti, co mě znají.“ Pohlédl na láhev v ruce. „Těch moc není.“

„To jsme dva.“

„Kecáš.“ Sledoval láhev, jako by přemýšlel, že mi nabídne. „Viděl jsem tě ve škole. Nikdy nejsi sám.“

„Člověk může být sám, i když je obklopen lidma.“

John nejspíš zvažoval pravdivost toho výroku, pak pokrčil rameny, spíš pro sebe než pro mě, a znovu se napil. Potom mi láhev podal. Vzal jsem si ji a upil trošku z čirého obsahu. V krku to páliło a já se rozkašlal, což Johna rozesmálo.

„Jsi slaboch.“

„Je to silný.“

„To si zvykneš.“

Láhev mi vzal, napil se a podíval se na Salem. Mlha se plížila, obklopila všechno.

„Máš sourozence?“ zeptal jsem se z nějakého důvodu.

„Mladší ségru. A ty?“

„Staršího bráchu.“

Ve výšce římsy, jenom na délku paže za zábradlím, rychle proletěl černý pták a zakrákal a za ním následoval další a za tím dlouhá řada ptáků, z nichž se před námi stala rozmazaná, tmavá čára. Mrknul jsem na Johnovu volnou ruku, tu, v níž nedržel láhev, ale ani nenaznačil, že by chtěl sáhnout po zbrani.

„To kvůli němu tě bolí ruka?“ zajímalo ho, když ptáci proletěli. „Kvůli bráchovi?“

Ta otázka mě zaskočila.

„Ne.“

John opět zaklonil hlavu a pil.

„Kolik je tvojí ségře?“ zeptal jsem se.

„Patnáct. Na podzim nastupuje na Rönninge.“ Aniž by otevřel oči, otočil se na mě a odfoukl, nosem nasál třikrát, čtyřikrát vzduch. „Ty bydlíš v Triádě, že jo?“

Přikývl jsem. Triáda se říká třem identickým betonovým blokům, které obtácejí ulice Säbytorsvägen a Söderbyvägen. Ulice se klikatí a křižují, tvoří kolem těch tří budov nepravidelný kruh.

„V levým, když se přijíždí od Rönninge. Jak to víš?“

„Poznávám vůni schodiště. Já bydlím v tom prostředním. Ty baráky voní stejně.“

„Musíš mít hrozně dobrej čich. A sluch.“

„Jo.“

Pochechtávali jsme se a povídali si cestou Salemem zahaleným v mlze a bylo to najednou, jako by se mezi námi zhmotnilo nějaké pouto, jako bychom sdíleli svá tajemství. Mezi věžáky ubíhají roky strašně rychle, přesto mi připadal čas, který následoval, tak dlouhý.

Na tohle si vzpomínám, že na okraji Salemu stály krásné vily a malé řadové domky s pečlivě zastřiženými trávníky. Když se tam procházelo v létě, byla cítit vůně grilovaného masa. Čím blíže vlakovému nádraží Rönninge se přicházelo, tím více nahrazovaly malé domky mohutné betonové bloky a asfalt a graffiti. Kolem nádraží se poflakovali mladí i starší, pubertáci se sklonem ke kriminalitě a chuligáni, stoupenci techna i raveu a taky hiphopeři. Pamatuju si na song, který jsem často slyšel, ostrý hlas zpívající *head like a hole, black as your soul, head like a hole*. Posedávali jsme na lavičkách a chodnicích, pili jsme kořalku a převraceli automaty s limonádami a sladkostmi a stříkali jsme je barevnými spreji. Hodně lidí bylo zatčeno za vyhrožování, napadení a poškozování cizí věci, ale vždycky jsme

to zvládli, utekli jsme do stínů, které jsme znali mnohem lépe než ti, kdo nás honili. V očích dospělých jsme byli všichni budoucí gangsteři a v Salemu to dlouho vypadalo špatně, říkalo se, ale ne takhle. Policie už to nedokázala kontrolovat. Terčem útoku se stal dokonce i místní kostel a před portálem se pořádala párty. Slyšel jsem o tom ve škole, sám jsem se neúčastnil, ale věděl jsem, kdo to udělal, protože chodili do vedlejší třídy a měli jsme společně švédštinu. O pár týdnů později se někdo do kostela vloupal znovu a ti, kdo to udělali, uvnitř vyvěsili švédskou vlajku velkou jako promítací plátno s obrovským černým hákovým křížem. Nikdo nepochopil smysl té akce, možná proto, že žádný neměla.

Salem. Ve škole jsme se učili, že se kdysi jmenoval Slæm, což byla složenina dvou slov, slân, tedy trnka, a hem neboli domov. Někdy v sedmnáctém století se jméno změnilo na Salem a nikdo pořádně nevěděl proč, ale místní historikové a učitelky prosazovali názor, že jde o spojení s biblickým Šalemem, tedy Jeruzalémem. To činilo ze Salemu mírumilovné místo, protože to slovo v hebrejštině znamená klid. Místo, kam se naši rodiče kdysi, než se to tak zhoršilo, přestěhovali, aby mohli šťastně žít.

A v domech na předměstí jsme stáli u oken my, kdo jsme se kamarádili, a zpozzdálí se sledovali tehdy, když jsme nemohli jít ven. Venku jsme se vyhýbali těm, kdo nám mohli ublížit, a tíhli k těm, co byli stejní jako my, postávali jsme před vchody, když jsme neměli kam jít, ale ani jsme nechtěli jít domů. A v pozadí se ozývalo volání a křik a smích, auta rachotící do noci.

IV

Policejní páska v ulici Chapmansgatan se třepotá ve větru, když vyjdu na balkon, a ve spáncích mi lehce hučí po oxazepamu. O kousek dál přechází ulici nějaká žena s chlapečkem, možná je to její syn, na vozíku. Chlapec je připoután popruhy a sedí klidně, jako by to byla jen schránka.

Před domem parkuje modrobílý hlídkový vůz a podél pásky se znuděně pohybují dva policisté tam a zpět. Provázím je pohledem, dokud jeden z nich neobrátil obličej vzhůru, směrem ke mně, a nepřinutí mě ucouvnout dál do bytu jako vystrašené zvíře.

V novinách je zpráva o tom, co se stalo: žena kolem pětadvaceti let byla nalezena mrtvá, zastřelena byla v ubytovně pro bezdomovce v centru Stockholmu. V době, kdy byla zpráva sepsána, stále probíhalo technické ohledávání. Policie se intenzivně zabývá zpracováním tipů, které už dorazily, ale stále je před ní mnoho práce. Všichni, kdo něco viděli, tvrdí, že zahlédli z místa utíkat tmavě oděného muže.

Ta stručná poznámka stačí k tomu, aby mě vrhla zpět do událostí z letošního jara. A to, co se stalo na jaře, začalo možná daleko dřív, nevím. Víím, že si mě vybral Levin, ten starý kurátorský lišák, do oddělení vnitřního vyšetřování, když jsem strávil nějaký čas jako kriminalistický asistent v oddělení násilných činů u stockholmské policie. Záměrem ve skutečnosti nebylo, abych se stal součástí oddělení vnitřního vyšetřování, tedy týmu těch, kdo vyšetřují jiné policisty podezřelé ze zločinu. Mělo to trochu hlubší smysl: kontrolovat oddělení zevnitř. Le-

vin měl podezření, že vnitřní vyšetřování, především ta, která se týkala činnosti policejních informátorů a infiltrátorů, byla překroucená a vykonstruovaná. V Baráku existoval velký problém, to věděli všichni, ale jenom Levin se odvážil lokalizovat ho tam, kde skutečně ležel: do vlastní kontroly a vyšetřování té riskantnější části práce celé organizace, při níž policisté vědomě spolupracovali se zločinci a někdy si provokací vynutili zločin.

Formálně jsem byl pouze součástí administrativní sekce oddělení, ale mým skutečným úkolem bylo procházet a kontrolovat vyšetřovací spisy, hledat zkratky, opomenutí, smířlivá vyjádření nebo čisté lži, které si na interních vyšetřovatelích vynutily vyšší instance, pokud se jednalo o vyšetřování vlastních lidí. Běžné složky byly červené. Ty zvláštní, s nimiž jsem ve skutečnosti pracoval, byly modré a na můj stůl je vždy přinášel sám Levin. On zkoumal každé interní šetření, a pokud něco působilo příliš jednoduše nebo příliš průhledně, uložil to do modré složky a předal mi to k důkladnějšímu prozkoumání a kontrole.

Najít díru bylo často jednoduché. Převážná většina událostí se nazývala incidenty, to je vhodné zlehčující slovo, a zhodnocení toho, k čemu došlo, následovalo typický vzor: „Chování zatčeného vedlo k incidentu ve výtahu číslo čtyři. Hlídce osoba během jízdy připadala zvláštní, takže ji přinutila lehnout si na zem. To zapříčinilo zranění v obličeji (l. tvář, p. obočí), hrudníku (pohmožděnina od druhého ke čtvrtému žebru, vl.) a pravé paže (zlomenina). K poranění měkkých částí došlo, když hlídka zatčeného zklidnila a pomohla mu vstát a on potom ošklivě upadl.“

Zatčený tvrdil, že bylo jeho tělo vystaveno tomu, čemu se ve sboru říkalo bubenické sólo: opakované rány obuškem do rozkroku. Narkoman se nevzdal a trval na své nevině. Událost se dostala k soudu, kde dva pečlivě načesaní policisté svěd-

čili proti muži poznamenanému patnáctiletou závislostí na opiátech. Policisté ze sporu vyšli vítězně, samozřejmě, s podmínkou, že proběhne interní šetření. To bylo uzavřeno o měsíc později s tvrzením, že nelze vyloučit, že zranění bylo způsobeno pádem. K věci nebyl vyžádán žádný odborný lékařský posudek. Když jsem se já sám na jednoho odborníka obrátil, ukázalo se okamžitě, že takovou věc samozřejmě vyloučit lze. K podobným případům docházelo často, především mezi mladíky v centru města nebo na předměstích. S jinými událostmi to bylo značně těžší, protože policisté, jichž se to týkalo, byli velmi šikovní, zločiny mnohem pokročilejší a události daleko větší a spletitější.

Učil jsem se rychle a brzy jsem v tom byl dobrý. Vše se dělo v tichosti, za zrcadly a kouřovými clonami, které šikovně nastavoval Levin. Já jsem prováděl základní práci, našel jsem slabé místo a složku – vždy modrou, vždy bezejmennou – jsem předal jemu. Brzy zjara padlo pět interních vyšetřování a v chodbách Baráku podobného hradu se začaly šířit zvěsti. V praxi jsem byl Levinovou krysou a patřil k té nejhorší sortě policistů.

A tehdy to začalo.

Všechno se později začalo nazývat Gotlandská aféra, někteří tomu také říkali Laskerova aféra po Maxi Laskerovi, informátorovi, který zemřel. V tomto případě se jednalo i o jednoho policistu a dva pachatele, ale z nich se nestaly takové symboly jako z Laskerovy smrti. Lasker byl mazaná malá krysa s vlhkým pohledem, špinavými nehty a lety závislosti za sebou. To není osoba, kterou byste chtěli jako informátora, ale Lasker měl kontakty, informace a peníze. To zvyšovalo jeho cenu, stalo se z něj důležité pojítko mezi organizovaným zločinem a stockholmskými narkomany. Znal jsem ho od dob svého působení na kriminálce a myslím, že mi nevěřil. Na jaře se dozvěděl

o velkém nákladu zbraní, který by měl na Gotlandu změnit majitele, a spojil se se mnou prostřednictvím papírku, kde bylo jenom telefonní číslo a který mi osobně vhodil do schránky v Chapmansgatanu.

Zvykl jsem si na práci na VV, jež spočívala převážně v sezení u stolu, pročítání hlášení a vyřizování telefonátů, abych ověřil informace. Předal jsem vzkaz od Laskera lidem od kriminálky, aniž by prošel přes Levina. Nebylo mi jasné, k čemu by ta informace na vnitřním byla, ale Levin se to nějakým způsobem stejně dozvěděl, o několik dní později přišel do mé kanceláře – šel ztěžka a vypadal ustaraně – a zatáhl mě do sklepa, na jednu z toalet. Tam mě požádal, abych na tu operaci dohlížel. Zbraně, jejichž vlastník se měl změnit na Gotlandu, prý mají putovat do Stockholmu a být prodány dvěma novým rivalským gangům z jižního předměstí.

„Bude to velký zásah,“ oznámil mi Levin. „Na místě budou informátoři spolu se svými kontakty odtud z Baráku. To znamená, že někdo, nejspíš ne krajský policejní ředitel sám, ale zaručeně někdo těsně pod ním, na to nasadí jednoho, možná dva kluky z vnitřního, aby měli krytá záda, kdyby se něco zvrtno.“

To byl nový směr, proaktivní technika interního vyšetřování, jíž bylo VV součástí a dohlíželo a radilo při operaci už od jejího počátku. Všechno se točilo kolem jedné věci: mít krytá záda. Pro člověka stojícího mimo to znělo možná znepokojivě, ale pro nás, kteří jsme seděli uvnitř, to byla praktická změna.

„Ty chceš, abych dohlížel na VV?“

Levin se usmíval a nic neříkal. Opřel jsem se zády o chladivé kachlíky toalety, zavřel jsem oči.

„Víš, že se to po Baráku začíná šířit,“ řekl jsem, „že něco není, jak má?“

„Co si o mně myslíš?“ opáčil Levin a promnul si nos podobný jestřábímu zobáku. „Jasně že vím. Ty podáváš hlášení jenom mně. Jestli se s tebou spojí někdo další, je to způsob, jak tě odhalit.“

Mým úkolem bylo pozorovat vyšetřovatele z vnitřního a jenom ve výjimečném případě zasáhnout, abych operaci zachránil. O mojí přítomnosti na Gotlandu a o části pozadí celé akce nevěděli nikdo kromě Levina.

Několik dní před zásahem jsem se vydal na Gotland, do takové malé díry u Visby. Nikdy dřív jsem tam nebyl a potřeboval jsem poznat okolí. Byl květen, venku šedivo, foukalo a byla zima. Ptáci se honili nad pobřežím, jako by byli na útěku. A možná byli. Chodil jsem na procházky, učil jsem se cestičky pro pěší a silnice, kouřil jsem a čekal, že se něco stane. Čím víc se zásah blížil, tím víc nesvůj jsem byl, aniž bych pořádně věděl proč. Noci plnily noční můry o Sam a Viktorovi a občas jsem sám sebe našel, jak stojím na záchodě v hotelovém pokoji a zírám na svůj obraz v zrcadle.

Ve visbyském přístavu, kousíček od místa, kde mělo dojít k zásahu, jsem jednou pozdě večer pozoroval nebe, když jsem za sebou zaslechl nějaký hlas. Otočil jsem hlavu a za mnou stál někdo, kdo se schovával – na hlavě kšiltovku, velkou mikinu s vytaženou kapucí, široké džíny – a mával na mě. Lasker.

„Co tu sakra děláš?“ vyhrkl a zatáhl mě do stínu jedné z mohutných přístavních budov.

„Mám dovolenou.“

„Vypadni odtud, dokud můžeš, Junkere. Něco se mi nezdá.“

„Jak to myslíš?“

„Něco se zvrtně.“ Povolil stisk a začal se ode mě opět vzdalovat. „Všechno je špatně.“

Potom ho pohltila tma a já zůstal sám, kouřil jsem a klepal se. Byl tohle pokus, jak říkal Levin, o moje odhalení? Před-

pokládám, že ano, ale nechápu, jakou roli v tom hrál Lasker. Pracoval přece pro nás.

Loď se zbožím připlula o dva dny později. Do té doby jsem se držel stranou, odhlásil jsem se z hotelu a ubytoval se pod jiným jménem v jednom hotýlku poblíž. Bylo důležité, abych se pořád pohyboval. Zaznamenal jsem, když interní vyšetřovatelé a zásahová jednotka dorazili do Visby, sledoval jsem civilní policejní vozy, které vyjízděly z útrob gotlandského trajektu, poznamenával si, kdo jsou ti policisté, kde bydlí, co dělají. Všechny informace jsem svěřoval pouze černému poznámkovému bloku, který jsem neustále uchovával ve vnitřní kapse bundy. Dodávalo mi to pocit, že mám svět pod kontrolou.

Interní vyšetřovatelé neměli v přístavu být. Místo toho měli čekat v jednom bytě nedaleko a přijímat hlášení od velitele zásahu. Ta pak měli předávat dál do Stockholmu. Zajímalo mě, kdo čeká tam, na druhém konci spojení, jak vysoko to míří a co se stane, pokud se něco nepovede.

Loď byl malý motorový člun bez světel, který připlul v noci. Stál jsem schovaný u budovy, kde jsem před pár dny hovořil s Laskerem. Kolem mola se pohybovaly stíny a já se pokoušel zaslechnout jejich hlasy. Opodál čekala zásahová jednotka. Neměla zakročit, dokud nebude předávka zboží dokonána. Měl jsem svou služební zbraň, ačkoli jsem nechtěl.

Sledoval jsem, jak člun přistává, viděl rychle se pohybující stíny obklopené tmou. V přístavu nikdo nebyl. Odněkud ze tmy se vynořil velký džíp a pomalu dojel až ke člunu, kde se zastavil. Někdo z něj vystoupil a otevřel kufr. Syčivé hlasy. Kupující se setkali s prodejci.

„Chci to vidět,“ řekl nějaký muž. „Otevřete jednu.“

„Nemáme čas,“ poznamenal někdo po jeho boku.

Ten hlas jsem poznal, patřil Maxi Laskerovi.

„Rychle.“

„Chci to vidět,“ trval na svém ten první. „Otevřete to.“

„Jak chcete,“ odpověděl někdo třetí.

Zvuk otevírané bedny a pak dlouho, moc dlouho nikdo nic neříkal.

„To si děláš srandu, nebo co?“ zaslechl jsem první hlas.

Muž, který bednu držel, otevřel víko a sám se podíval dovnitř.

„Cože?“ Strčil do bedny ruku a zašátral. „To... Já... Já nevím, co...“

Někde za nimi se rozzářil obří reflektor, vydával žlutobílé silné světlo, osvětloval přístav a dlouhé siluety. Hlasy za reflektorem křičely „policie“ a tak to začalo. Všichni, dokonce i Lasker, byli ozbrojeni. Pohyboval se zmateně a trhavě, jako by se nedokázal ovládat. Muž, který nahlížel do bedny, držel v roce pistoli a podíval se vzhůru, k reflektoru, než rychle zmizel ze světla, schoval se za autem a pro mě se stal neviditelným. Bedna okamžitě spadla na zem. Ztěžka udeřila. Já jsem z pouzdra vytáhl pistoli a zadržel dech.

Zásahová jednotka se plížila se zbraněmi, jako by se připravili na válku. Nevím, kdo, z čí strany, vypálil první ránu, ale někde to prásklo. Lasker pozvedl svou zbraň, byl však zasažen do stehna, než stihl vystřelit. V protisvětle působila odkapávající krev černě. Podlomily se pod ním nohy. Zkřivil obličej a upustil zbraň, prudce si stiskl stehno a vydal ze sebe šílený výkřik.

Někdo opět nastartoval člun, možná se chtěl pokusit dostat z přístavu. Rámus zbraní, tříštící se sklo. Zahlédl jsem padat nějakého policistu k zemi a přemýšlel, kdo to je. Uniformy je připravily o tvář.

V pozadí se spustila modrá blikající světla a roztroubily sirény. Vyrázil jsem ze stínů s připravenou zbraní, nebyl jsem si jistý tím, co bych měl dělat. Muž, který se schoval za autem,

mě musel zahlédnout, protože kolem mě prosvištělo něco studeného a tvrdého, přinutilo mě to ustoupit zpět do přitmy.

Přední dveře džípu se otevřely a muž nastoupil, nastartoval. Sledoval jsem, jak se vnitřní prostor osvětlil na okamžik, než za sebou zavřel dveře a vyrazil pryč. Provázel jsem auto pohledem, dokud nezmizelo. Ruce se mi trásly.

Přestřelka neustala, ale zmírnila se. Jeden policejní vůz se rozjel za džípem. Přemýšlel jsem, kolik policistů tu může být, kolik se jich skrývá ve stínech. Vydal jsem se k Laskerovi, který ležel velmi klidně a rukama si svíral stehno. Když jsem ho otočil, zjistil jsem, že byl zasažen i do hlavy. Měl pootevřená ústa a pohled upíral na místo přímo nad mým ramenem.

Několika policistům se podařilo dostat na palubu lodi a odzbrojit ty, kdo se pokusili ukrýt v kabině. Odněkud se ozval výstřel, nevím odkud, a mě musela zachvátit panika, myslím, protože jsem naslepo vypálil na něco v temné mezeře, která vznikla mezi dvěma kontejnery naskládanými na sebe.

Už dřív jsem někomu ublížil, ale nikdy jsem nikoho nezastřelil. Byl to ochromující pocit. Všechno kolem mě ztichlo a všechny nervy v mém těle vysílaly pocity a impulzy do ruky, do ukazováku. Prst, který zmáčkl spoušť, pálil a tepalo v něm, jako bych se popálil, a myslím, že jsem na něj zůstal zírat.

Nohy mě nesly dopředu. Pospíchal jsem k tomu, co jsem zasáhl, a zahlédl jsem dvě těžké boty. S pocitem, že se všechno neuvěřitelně nepodařilo, jsem zapnul mobil, abych si měl čím posvítit. Na to si teď vzpomínám nejvíc, zpětně. V přístavu byla hrozně nepřírozená tma. Osvěťoval jsem zemi před sebou a spatřil krev tekoucí silným pramínkem z jeho krku, ležel klidně a z jeho ramene modře a zlatě zářil nápis POLICIE.

V

Já a John Grimberg jsme se spřátelili a začal jsem mu říkat Grim. Byli jsme naprosto odlišní. Brzy jsem zjistil, že byl občas odmítavý, alespoň navenek. Tvrdil, že mu dělá problém zvládat mezilidské vztahy. Přesto se Grim dokázal vymluvit z většiny situací, pokud se dostal do jakýchkoli potíží. To uměl všechno vysvětlit nebo se jenom, napohled naprosto upřímně, omluvit. Já jsem obdobné situace zvládal mnohem hůř a nikdy jsem se nenaučil, jak to dělal on. A nikdy to nevypadalo, že by on měl problém mluvit s lidmi. Ptal jsem se ho, jak to jde dohromady s tím, že je asociální, jak tvrdil, a přesto tak lehce zvládá jednání s lidmi.

„Tohle je přece jenom taková maska,“ řekl a tvářil se nechápavě. „Když se mnou někdo mluví, vlastně tam nejsem.“

Nerozuměl jsem tomu.

Grim byl hezký, s tím svým hranatým obličejem, hustými blond vlasy a pokřiveným úsměvem připomínal někoho, kdo se objevuje v letních reklamách. Já jsem byl vyšší než on, ale hubený a neměl jsem tak široká ramena. Snažil jsem se protlouct ve škole, zatímco Grim se tvářil, že ho celá ta záležitost za mák nezajímá. Byl o rok starší než já, opakoval ročník, protože neprošel devítkou s prospěchem pro gymnázium. Přesto nechodil tak často za školu a byl daleko chytřejší než já, ale možná usoudil, že může čas věnovat důležitějším věcem, než je škola. Jediný závěr, k němuž jsem dospěl, byl, že Grim občas prostě neměl jiné místo, kam jít, než do školy. Byl jsem mnohem větší lajdák. Grim se věnoval jen několika věcem, ale to, co dělal, prováděl pečlivě.

Vlastnil malou kameru a společně jsme začali natáčet krátké filmy, které jsme upravovali na jednom z počítačů ve škole. Byly to jednoduché snímky, které se často odehrávaly kolem vodárenské věže. Tvořili jsme je, když jsme popíjeli kořalku, psali jsme scénáře, režírovali a sami hráli všechny role. Nedělalo mu žádnou potíž vžívat se do rozličných úloh, jako by v případě potřeby dokázal zamaskovat sám sebe. Já jsem se časem zlepšil, ale nikdy jsem nebyl tak dobrý jako Grim.

Nebe nad Salemem mělo barvu černě, rozlité na neviditelném papíře. Znali jsme se jenom pár týdnů. V ruce jsem držel sáček s pivem a šel jsem pozdě na jednu oslavu. Rychle jsem obešel náš dům, prošel kolem toho, kde bydleli Grimbergovi, a vzhlédl k domovní fasádě a malým čtvercovým oknům. Někteří byla tmavá, ale v mnohých se svítilo. V jednom z oken v nejvyšším patře se rozzářila lampa a krátce nato – někdo otevřel okno a vyhodil něco ven. Opsalo to široký oblouk a dopadlo na zem s plastovým, tříštivým zvukem. Podíval jsem se od místa dopadu k oknu, z něž už silueta zmizela, ale světlo pořád svítilo. Pokračoval jsem dál, ale zastavil jsem se, když se s bouchnutím otevřely těžké vchodové dveře a někdo vyrazil ven. Doběhl k tomu, co dopadlo na zem, a zvedl to. Když vzhlédl od země, spatřil mě, jak stojím pod jednou z pouličních lamp.

„Leo?“

„Je všechno v pohodě?“ zeptal jsem se a udělal pár kroků k němu.

„Můj diskman.“

Grim mi ho ukázal. Víčko skoro vypadlo z pantů a sluchátka bezvládně visela na šňůře.

„Myslím, že je rozbitý,“ poznamenal jsem.

„Jo.“ Grim se podrbl v blondatých vlasech a zmáčkl tlačítko, které nejspíš sloužilo k otevírání. Místo toho celé víko

upadlo, ve vzduchu se převrátilo a dopadlo na zem. Grim vypadal utrápeně. „Za tohle bude pykat.“

„Kdo?“

Vyjmul z diskmana cédéčko a strčil ho do zadní kapsy širokých džín. Potom zbytek přístroje hodil do křoví za řadou laviček u domu a podíval se na sáček v mojí ruce.

„Nějaká párty?“

„Myslím, že jo. Tady je pořád někde nějaká.“

„Taky bych řekl,“ souhlasil Grim zamyšleně a pokývl hlavou k lavičkám. „Nechceš se na chvíli posadit?“

„Vážně spěchám,“ namítl jsem, ale když jsem viděl, jak sklesle Grim vypadá, přikývl jsem a posadil se, vytáhl dvě plechovky a jednu jsem mu podal.

„Trocha muziky nebyla špatná,“ pronesl a zasmál se, otevřel plechovku.

Já jsem svou otevřel poté, co jsem na víčko dvakrát poklepal ukazovákem.

„Co to děláš?“ zeptal se Grim.

„Cože?“

„Poklepal jsi na tu plechovku. Proč?“

„Když je kolem otvoru hodně oxidu uhličitého, vybublá to.“

„A to klepání tomu má zabránit?“

„Myslím, že jo. Nevím.“

„Je to zbytečný,“ zamumlal Grim a upil ze svého piva a já z mého.

Teprve tehdy jsem si uvědomil, že jediným důvodem, proč jsem vždy poklepal na plechovku, než jsem ji otevřel, bylo, že jsem to viděl u bratra.

Seděli jsme venku a povídali si. Po chvíli jsme zaslechli hudbu a burácející hlasy a po protější straně ulice prošla banda skinheadů se švédskou vlajkou zavěšenou na ramenou. Hráli

Ultima Thule a vypadalo to, že hledají někoho, kdo by zareagoval a postavil se jim. Takhle to tu chodilo už nějakou dobu, byli dokonce i na rönninguském gymnáziu. V okolí Salemu došlo k několika rvačkám. Teprve před několika týdny vyrazili zuby jednomu dvacetiletému mladíkovi z Makedonie.

Na párty, na niž jsem mířil, už jsem nemyslel. S Grimem bylo jednoduché trávit čas, možná proto, že jsme se bavili o obyčejných věcech: o hudbě, o škole, o filmech, které jsme viděli, a o tom, co se říkalo o starších klucích ze Salemu, kteří už odmaturovali. Někteří už měli děti. Jiní pracovali na plný úvazek, zatímco další cestovali. Ještě další studovali. Několik jich bylo v nápravném zařízení pro mládež. A jednomu z nich tedy nedávno vyrazili zuby.

„Znáš někoho, kdo byl ve vězení?“ zeptal jsem se.

„Kromě táty ne.“

„Za co seděl?“

„Řízení pod vlivem a napadení.“ Grim se zasmál, ale byl to zkroušený smích. „Jednou řídil nalitej a skoro přešel někoho, kdo přecházel ulici a nerozhlídl se. Táta zastavil a začal mu nadávat. Strhla se hádka, která skončila tím, že ho táta praštil do obličeje. Ten chlap se bouchl hlavou o zem a ztratil vědomí, měl otřes mozku.“

„Za něco takovýho se chodí do vězení?“

„Když máš smůlu. Ale dostal jenom půl roku.“

Grim se napil a vytáhl z kapsy krabičku cigaret, otevřel ji a nabídl mi. Sám nekouřil, ale jakmile přišel k cigaretám, stejně si je nechal, aby mohl nabízet mně. Vzal jsem si a zapálil, chvíli jsem seděl a přemýšlel, co bych dělal, kdyby ve vězení seděl můj táta. Najednou jsem pocítil neklid, potřeboval jsem se poohnout, jít na tu párty.

„Támhle jde Julie,“ řekl Grim a pokývl hlavou k někomu, kdo se blížil ve tmě.